

คำแนะนำการจัดการน้ำอุปโภคบริโภคในภาวะภัยแล้ง

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

พื้นที่เกิดภาวะภัยแล้งสภาพอากาศร้อน และแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้เกิดการขาดแคลนแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา การขาดแคลนน้ำบริโภค อุปโภค ในครัวเรือน ชุมชน การขาดแคลนแหล่งน้ำบริโภคที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทำให้คุณภาพน้ำต่ำลง ทำให้ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการของสถานบริการทางสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง จะทำให้เกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำ เป็นสื่อ เช่น โรคอาหารเป็นพิษ อุจจาระร่วง บิด ไทฟอยด์ เป็นต้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ควรมีการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับภาวะภัยแล้งที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นในพื้นที่

คำแนะนำสำหรับประชาชนในภาวะภัยแล้ง

1. ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เกิดภาวะภัยแล้งที่มีอากาศร้อนจัด หรืออยู่กลางแจ้งเป็นเวลานานหากมีอาการกระหายน้ำควรจิบน้ำบ่อยๆ แทนการดื่มทีละมากๆ จะช่วยลดการกระหายน้ำได้ดีขึ้น
2. รักษาความสะอาดภาชนะเก็บกักน้ำดื่มอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง แก้วน้ำดื่มไม่ควรใช้ร่วมกันและมีการทำความสะอาดทุกวัน
3. การนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาเป็นน้ำอุปโภค เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ควรนำมาปรับปรุงคุณภาพโดยแกว่งสารส้มให้ตกตะกอน นำส่วนที่เป็นน้ำใสเติมคลอรีน หรือใส่คลอรีนเม็ดก่อนนำน้ำมาใช้
4. ประชาชนในชุมชนร่วมมือกันรักษาความสะอาดแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ หรือแหล่งต้นน้ำของชุมชน ไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำ มีแนวกันป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าได้ รวมถึง บ่อตื้น บ่อบาดาล หรือบ่อน้ำที่ใช้ผลิตน้ำประปา

ผู้ดูแล และบำรุงรักษาระบบประปา

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของระบบประปา มีการควบคุมดูแลระบบประปาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำรองไว้ให้เพียงพอ
2. ตรวจสอบปริมาณคลอรีนอิสระคงเหลือให้อยู่ในช่วง 0.5–1.0 ppm (จากช่วงปกติ 0.2 - 0.5 ppm)
3. ตรวจสอบประสิทธิภาพน้ำ โดยเฉพาะด้านแบคทีเรียอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
4. เตรียมแหล่งน้ำดิบสำรอง หากแหล่งน้ำหลักขาดแคลน

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

1. จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ หรืออุปกรณ์สนับสนุน เช่น รถบรรทุกน้ำ ถังน้ำ เพื่อบริการประชาชน
2. จัดเตรียมชุดทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (๑11) ชุดทดสอบคลอรีนอิสระคงเหลือ สารส้ม คลอรีนปรับปรุงคุณภาพน้ำ
3. หาแหล่งน้ำสำรอง หรือมีการขุดลอกกำจัดวัชพืชในบริเวณแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคของชุมชน

หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ สถานบริการทางสาธารณสุข โรงเรียน

1. ฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคน้ำประปา ทางด้านแบคทีเรียอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หากพบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงให้ตรวจสอบอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. จุดบริการน้ำดื่ม รักษาความสะอาดภาชนะเก็บกักน้ำดื่มอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เช่น ตู้กดน้ำดื่ม ถังน้ำดื่มแบบกดเปิด/ปิด แก้วน้ำมีการแยกส่วนที่พร้อมใช้และที่ใช้แล้ว
3. น้ำจากรถบรรทุกควรมีการปรับปรุงคุณภาพทุกครั้งก่อนการแจกจ่ายมาใช้อุปโภคบริโภค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมอนามัย กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ เพื่อหลีกเลี่ยงโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ